

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec C-367/23

EA
proti
Artemis security SAS

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Cour de cassation (Francúzsko)]

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 20. júna 2024

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov – Organizácia pracovného času – Smernica 2003/88/ES – Článok 9 ods. 1 písm. a) – Povinná lekárska prehliadka pracovníkov pracujúcich v noci – Porušenie tejto povinnosti zamestnávateľom – Právo na náhradu škody – Nevyhnutnosť preukázať existenciu osobitnej ujmy“

1. *Sociálna politika – Bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov – Smernica 2003/88 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času – Povinná lekárska prehliadka pracovníkov pracujúcich v noci – Porušenie zo strany zamestnávateľa – Právo na náhradu škody – Stanovenie výšky náhrady škody – Uplatnenie vnútroštátnych pravidiel týkajúcich sa rozsahu peňažnej náhrady – Podmienka – Dodržiavanie zásad ekvivalencie a efektivity [Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88, článok 9 ods. 1 písm. a)]*

(pozri body 25 – 27, 37)

2. *Sociálna politika – Bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov – Smernica 2003/88 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času – Povinná lekárska prehliadka pracovníkov pracujúcich v noci – Porušenie zo strany zamestnávateľa – Právo na náhradu škody – Úplná náhrada spôsobenej ujmy – Rozsah – Vyplatenie sankčnej náhrady škody – Vylúčenie [Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88, článok 9 ods. 1 písm. a)]*

(pozri body 31 – 33, 35, 36)

3. *Sociálna politika – Bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov – Smernica 2003/88 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času – Povinnosť lekárskej prehliadky pracovníkov pracujúcich v noci – Porušenie zo strany zamestnávateľa – Právo na náhradu škody – Nevyhnutnosť preukázať existenciu osobitnej ujmy [Charta základných práv Európskej únie, článok 47; smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88, článok 9 ods. 1 písm. a)]*

Zhrnutie

Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko), Súdny dvor spresnil niektoré pravidlá týkajúce sa nočnej práce podľa smernice 2003/88/ES¹ a práva na náhradu škody v prípade ich porušenia.

Artemis security SAS (ďalej len „Artemis“) prijala EA do zamestnania 1. apríla 2017 ako agenta protipožiarnej bezpečnosti a osobnej pomoci. Po preložení z denného na nočné pracovné miesto EA podal žalobu na Conseil de prud'hommes de Compiègne (Rada pre pracovnoprávne spory Compiègne, Francúzsko), ktorou sa domáhal najmä toho, aby bola spoločnosti Artemis uložená povinnosť zaplatiť mu náhradu škody, a to jednak z dôvodu, že Artemis mala jednostranne zmeniť jeho pracovnú zmluvu, a jednak preto, že sa na neho nevzťahoval zvýšený lekársky dohľad uplatňujúci sa v prípade nočnej práce.

Keďže EA neuspel so svojou žalobou o náhradu škody, podal odvolanie na Cour d'appel d'Amiens (Odvolací súd Amiens, Francúzsko), ktorý potvrdil uvedený rozsudok z dôvodu, že EA nepreukázal existenciu ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená neprítomnosťou zvýšeného lekárskeho dohľadu vyžadovaného v prípade nočnej práce. EA na podporu kasačného opravného prostriedku, ktorý podal proti tomuto rozsudku na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, uviedol, že samotné konštatovanie nedodržania ochranných ustanovení v oblasti zvýšeného lekárskeho dohľadu v prípade nočnej práce zakladá právo dotknutého pracovníka na náhradu škody a že zamietnutím jeho návrhu na náhradu škody Cour d'appel d'Amiens (Odvolací súd Amiens) porušil Zákonník práce² v spojení s článkom 9 smernice 2003/88.

V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd pýta najmä na to, či samotné nedodržanie vnútroštátnych opatrení určených na zabezpečenie lekárskeho dohľadu nad pracovníkmi pracujúcimi v noci, upravené v článku 9 ods. 1 písm. a) smernice 2003/88³, zo strany zamestnávateľa zakladá ako také právo na náhradu škody bez toho, aby bolo nevyhnutné preukázať, že dotknutému pracovníkovi vznikla osobitná ujma.

Posúdenie Súdneho dvora

Súdny dvor najskôr pripomenul, že neexistuje žiadne ustanovenie práva Únie, ktorého predmetom by bolo definovať pravidlá týkajúce sa prípadnej náhrady škody, ktorej by sa mohol domáhať pracovník pridelený na nočnú prácu v prípade, že jeho zamestnávateľ poruší vnútroštátne pravidlá týkajúce sa lekárskej prehliadky stanovenej v prípade takéhoto pridelenia, ktorými sa má vykonať článok 9 ods. 1 písm. a) smernice 2003/88. Prislúcha teda právnomu poriadku každého členského štátu, aby stanovil podrobnosti žalôb určených na zabezpečenie

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. EÚ L 299, 2003, s. 9; Mim. vyd. 05/004, s. 381).

² Konkrétne článok L. 3122-11 tohto zákonníka, ktorý stanovuje, že „všetci pracovníci pracujúci v noci majú nárok na pravidelné individuálne monitorovanie zdravotného stavu za podmienok stanovených v článku L. 4624-1“.

³ Článok 9, nazvaný „Lekárska prehliadka a preradenie pracovníkov v noci na prácu cez deň“, v odseku 1 stanovuje: „Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia zabezpečujúce, že: a) pracovníci v noci majú nárok na bezplatnú lekársku prehliadku pred zaradením na nočnú prácu a potom v pravidelných intervaloch...“.

ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z tohto ustanovenia, a najmä podmienky, za ktorých môže takýto pracovník získať náhradu škody z dôvodu uvedeného porušenia, a to s výhradou dodržania zásad ekvivalencie a efektivity.

Pokiaľ ide o zásadu efektivity, keďže povinnosti posúdenia zdravotného stavu pracovníkov pracujúcich v noci stanovené v tomto článku boli v prejednávanej veci prebraté do vnútroštátneho práva, dotknutý pracovník musí mať možnosť požadovať od svojho zamestnávateľa, aby si splnil uvedené povinnosti, a to tak, že sa v prípade potreby bude domáhať ich riadneho výkonu na príslušných súdoch v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z článku 47 Charty základných práv Európskej únie. Výkon práva na účinnú súdnu ochranu tak môže prispieť k zabezpečeniu účinnosti práva na zdravotnú prehliadku, ktoré má pracovník pracujúci v noci na základe článku 9 ods. 1 písm. a) smernice 2003/88.

Skutočnosť, že pracovník pracujúci v noci môže získať primeranú náhradu škody v prípade porušenia povinností zamestnávateľa stanovených v uvedenom článku, tiež prispieva k zabezpečeniu takejto účinnosti, pričom uvedená náhrada musí umožniť úplnú náhradu skutočne spôsobenej ujmy. Právo pracovníka domáhať sa náhrady škody totiž posilňuje operatívnosť pravidiel ochrany stanovených v článku 9 ods. 1 písm. a) a svojou povahou odrádza od opakovaného protiprávneho konania. Zaplatenie náhrady škody poškodenému, úplne pokrývajúcej spôsobenú ujmu, môže tiež zabezpečiť, aby bola takáto ujma účinne napravená alebo nahradená odrádzajúcim a primeraným spôsobom. Vzhľadom na kompenzačnú funkciu práva na náhradu škody v prejednávanej veci, stanoveného príslušným vnútroštátnym právom, bola úplná náhrada skutočne vzniknutej ujmy postačujúca bez toho, aby bolo nevyhnutné uložiť zamestnávateľovi povinnosť zaplatiť sankčnú náhradu škody.

Príslušné vnútroštátne právo obsahuje v tejto súvislosti osobitné pravidlá umožňujúce ukladať pokuty v prípade, že zamestnávateľ poruší vnútroštátne ustanovenia, ktorými sa zabezpečilo prebratie článku 9 ods. 1 písm. a) smernice 2003/88. Tieto osobitné pravidlá zase prispievajú k zabezpečeniu účinnosti práva pracovníka pracujúceho v noci na lekársku prehliadku na základe uvedeného ustanovenia. Takéto pravidlá, ktoré majú predovšetkým sankčný účel, nie sú podmienené existenciou škody. Hoci sa takéto sankčné pravidlá a pravidlá upravujúce zmluvnú alebo mimozmluvnú zodpovednosť navzájom dopĺňajú, keďže obe podnecujú k dodržiavaniu uvedeného ustanovenia práva Únie, napriek tomu majú odlišné funkcie.

Za týchto okolností Súdny dvor dospel k záveru, že s výhradou overenia vnútroštátnym súdom sa nezdá, že by dotknutá vnútroštátna právna úprava mohla narušiť účinnosť práv vyplývajúcich z článku 9 ods. 1 písm. a) smernice 2003/88.

Napokon vzhľadom na účel opatrení zameraných na lekársku prehliadku, zavedených v tomto článku, na rozdiel od požiadaviek vyplývajúcich v oblasti pracovného času z článku 6 písm. b) a článku 8 smernice 2003/88, ktorých nesplnenie už len z tohto dôvodu spôsobuje dotknutému pracovníkovi ujmu, absencia lekárskej prehliadky, ktorá musela predchádzať prideleniu na nočnú prácu, a pravidelného lekárskeho dohľadu po tomto pridelení, ktoré sú stanovené v článku 9 ods. 1 písm. a) tejto smernice, nevyhnutne nespôsobujú narušenie zdravia dotknutého pracovníka, a teda ani škodu, ktorá mu môže byť nahradená. Prípadný vznik takejto škody totiž závisí najmä od zdravotného stavu každého pracovníka, pričom úlohy vykonávané v noci môžu byť okrem toho odlišné z hľadiska ťažkostí a stresu.